

סמ"ר ליליאור נדב

3343552

בן רות וזרובבל

נולד ב- י"ט אדר תשכ"א 7.3.1961

התגייס לצה"ל באוקטובר 1979

שרת בפלס"ר 95

נפל ב- י"ט סיוון תשמ"ב 10.6.1982

במבצע "שלום הגליל".

ליליאור, נדב

בן רות וזרובבל, נולד ביום י"ט באדר תשכ"א (7.3.1961) בחיפה וגדל בקרית-טבעון. למד בבית-הספר היסודי "רימונים" ובבית-הספר התיכון על-שם גרינברג בקרית-טבעון, במגמה חברתית. נדב היה נער שחונן במגוון כשרונות. אהב מוסיקת בלוז וג'ז וניגן במספר רב של כלים, ביניהם כינור, כלי שבו ניגן בתזמורת הנוער של חיפה. הוא שיחק כדוריד ב"הפועל" קישון והשתייך לתנועת הנוער העובד והלומד. נדב גם

היכה לטייל בארץ. בצד כל אלה מצא זמן לטפל בבן של טייס שנהרג ושימש לו במשך תקופה ארוכה כעין אח גדול.

באוקטובר 1979 התגייס לצה"ל ושירת בחיל-הרגלים. אחרי שהשלים אימוני טירונות בגדודים ובסירת גולני, עבר קורס מ"כים והועלה לדרגת רב"ט. במהלך שירותו עבר קורס צניחה. כן עבר קורס משקי סיירים. במאי 1981 הועלה לדרגת סמל והחל ליטול חלק בפעולות צבאיות ובפשיטות של סירת גולני ללבנון. כעבור שנה הועלה לדרגת סמל ראשון.

עם פרוץ מלחמת שלום הגליל היה בראש הכוח שפרץ את עמדות האויב לאורך כביש החוף. ביום השלישי למלחמה התהפך נגמ"ש של העוצבה בצד הדרך ומפקדיו הורו לו להישאר מאחור ולחלצו. נדב חילץ את הנגמ"ש והספיק להדביק את יחידתו בראש הכוח. ביום החמישי לחימה, י"ט בסיוון תשמ"ב (10.6.1982) התקדם עם כוח מיחידתו בשטח פתוח ליד העיירה דאמור. צלף סורי פגע בו והרגו. בן 21 היה בנופלו. הוא הובא למנוחות בחלקה הצבאית בבית-הקברות בקרית-טבעון. השאיר

אחריו הורים, שני אחים ואחות. מפקד יחידתו כתב עליו למשפחתו: "היה לכם בן לתפארת, חייל עם מנגינה, דמות נערצת וראויה לחיקוי. שקטה ושלווה, ומקרינה בטחון לסביבתה, בטוחה בעצמה. הוא היה סייר לדוגמה. חיפש את היופי והשלמות בכל הזדמנות שבאה לידו. נדב רצה להיות אזרח, יותר משרצה להיות חייל ומפקד מושלם - וכזה היה. אצל נדב לא היתה כל סתירה בין היופי לבין השירות בצה"ל. למבצע שלום הגליל יצא באמונה ובדבקות בצדקת הדרך ובנחישות החלטה. הוא הצטיין בכל מסלול הקרבות, הוביל את הגדוד, ניווט את הכוח והיה הראשון שבא במגע עם האויב - כביטחון ובשלווה. הוא נפל בפרברי ביירות, ראשון הנופלים ביחידתו".

ביירות

ביירות – "פאריס הקטנה" שירדה מגדולתה

ביירות היא עיר צומת חשובה. בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה זכתה העיר לתנופת פיתוח גדולה, והיתה לבירת לבנון העצמאית. ממזרח לעיר נשפך לים נחל ביירות, היורד מהר הלבנון ומביא עימו סחף רב.

באוכלוסייה של ביירות מיוצגות כל הכתות הדתיות המרובות שבלבנון: מוסלמים סוניים, נוצרים אורתודוקסים, ארמנים, נוצרים מארונים, מוסלמים שיעים ואף יהודים. עד מלחמת האזרחים ב-1976 התפרנסה ביירות בעיקר מסחר חוץ העובר בנמלה, שחלק גדול ממנו הוא סחרי-מעבר לסוריה, לממלכת ירדן, לעיראק ולאיראן. כמעט כל סחר החוץ של המדינה מרוכז בביירות. בימי גדולתה היא היתה מרכז חשוב מאוד לבנקאות ולמסחר במטבע זר ובזהב, וגם מרכז לסמים לכל המזרח התיכון.

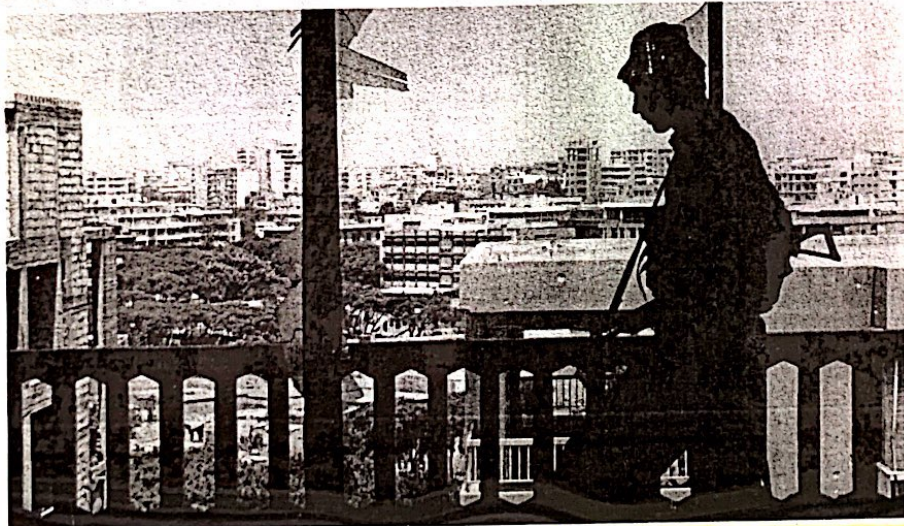
התפתחותה של ביירות כמרכז כלכלי ותרבותי חשוב גרמה לגידול מואץ ביותר של העיר. בשנת 1974 מנתה ביירות כ-900 אלף נפש, ביחד עם תושבי מחנות הפליטים והפרברים שבקירבתה.

בירת לבנון היא עיר חדשה, והשפעה אירופית ואמריקנית ניכרת במבנה העיר, בקווי הרחובות הישרים שלה ובסגנון הבניה החדיש. בשנים 1945-1975 הוקמו בה אלפי בנייני מגורים ומשרדים חדשים, ובהם בתי מלון מפוארים. בתקופה זו היתה ביירות מרכז השעשועים הגדול ביותר במזרח התיכון והיא זכתה לכינוי "פאריס הקטנה".

מלחמת האזרחים פגעה קשה בביירות: מרכז השעשועים והתיירות התמוטט, נמל ביירות שותק בחלקו ואלפי אנשים שניהלו בעיר את עסקי התיווך והמסחר, עזבו את המדינה. במקביל הלך וגדל מספר המובטלים בעיר.

מאז ועד היום לא התאוששה בירת לבנון. עליית כוח השפעתם של המחבלים והאחיזה שהם קנו לעצמם בחלקה המערבי של העיר, גררו פעולות איבה בלתי פוסקות בינם לבין הנוצרים המרוכזים בחלק המזרחי. אוירת המלחמה הזו "הבריחה" את התיירים והורידה מגדולתה את "פאריס הקטנה".

עדויות על מציאותם של יהודים באיזור ביירות יש כבר מהמאה השנייה לפני הספירה. מתחילת המאה ה-20 גדל והתפתח הישוב היהודי בהתמדה. בשנת 1939 נחשבה קהילת ביירות למאורגנת שבקהילות לבנון וסוריה. יהודי ביירות היו שייכים ברובם למעמד הבינוני, ולאחדים מהם היו משרות גבוהות בממשלה. בשנת 1970 היו 6000 יהודים בביירות, ויש להניח שמספר דומה קיים גם היום.

חייל גולני בתצפית על שכונות מערב ביירות

רקע לסיפור הקרב

סיפורו של גדוד "ברק"

גדוד "ברק" עשה את השלבים הראשונים של הלחימה במחיצת העוצבה שפעלה בגזרת נבטייה וחצבייה. כוחות הגדוד יצאו ממטולה לכיוון טייבה ועדייסה שבמובלעת הנוצרית. המשימה היתה להגיע לגשר חבוש שעל הזהרני, לבדוק אותו למעבר ולתפוס שליטה עליו. את קורות הגדוד באותם ימים מתאר בועז, קצין המודיעין.

"מאחד הבתים ירו עלינו באש נק"ל. שמעון, שישב בנגמ"ש של הנדסה, נפגע פגיעה ישירה ונהרג במקום.

המשכנו קדימה תוך כדי יריות לכל עבר. את העבודה לטהר את הכפר השארנו לבאים אחרינו. ביציאה היתה משאית נ"מ של המחבלים והטנק המוביל זיהה אותה וחסל אותה בפגז אחד. מכאן התפצל הכוח, חלק יצאו לתפוס שטח שולט מדרום לזהרני ולתת חיפוי. החלק השני חצה את הגשר והחל לעלות מעברו השני לכיוון תומין אל-פוקא. על הרכס הגבוה נתקלנו בחוליות אר.פי.גי. חיסלנו חוליה אחת, אבל האחרות הצליחו לברוח. התפרסנו על הרכס ואז כבר היה יום שני בבוקר. לא הספקנו לנוח וכבר חטפנו ארטילריה וחוליות האר.פי.גי. חזרו לירות עלינו. מכל הרעש הזה נפגע קל חייל אחד ואדוארד החובש קיבל כדור בקסדה. אבל חוץ מכאב ראש שפוצץ בעזרת אקאמול – הוא יצא נקי מזה.

המשכנו משם לכפר ג'בע ועלינו ברכס לכיוון זחלתא. בדרך נתקלנו במארב נ"ט של הסורים, אך האמת היא שהם נתקלו בנו באותה מידה שאנחנו נתקלנו בהם. הסתבר, שהם הגיעו רק באותו הבוקר למקום והיו באמצע התארגנות למארב. כשעלה באוזניהם רעש השיירה, הקצינים שלהם ברחו.

בהיתקלות עם כוח הסריקה שלנו נהרג חייל סורי אחד. תשעת הנותרים נישבו. בזחלתא נחנו במשך מה שנותר מיום שני ובלילה ירדנו מעט לאחור וחצינו את השטח לכיוון צידון.

אור ליום שלישי התמקמנו ברחובות הסמוכים לכביש הראשי והבטחנו את המעבר בו. ירינו מעט על מחבלים שהסתתרו בבתים, תוך הקפדה יתירה על הפקודות שלא לפגוע באזרחים. בערב המשכנו הלאה לאורך כביש החוף ונכנסנו לחניון לפני דאמור.

כל יום רביעי היינו בהמתנה וסוף סוף זכינו בכמה שעות שינה רצופות, בפעם הראשונה מאז יום ראשון. הכוח השני עסק בינתיים בבדיקת רכבים אזרחיים ביציאה המזרחית מצידון. בין הנהגים שבדקנו עצרנו אחד שסיפר על מיפקדת מחבלים שנמצאה כמאה מטר מהמקום בו הוצב המחסום. התארגן כוח סריקה שניגש לשם ומצא מיפקדה מפוארת עם וילונות וציוד מטרף, ונראה היה שעזבו אותו בבהלה רצינית.

ביום החמישי למלחמה השתתפו כוחות הגדוד בכיבוש הכפר דוחא ומבואותיו (סיפור הקרב – בעמ' 24). המשימה הבאה היתה השתלטות על מספר נקודות חולשות בשדה התעופה הבינלאומי של ביירות.

משה, קשר:

"כ-100 מטר דרומית למסלול נעצרנו. במרחק של כ-500 מטר מאיתנו, ליד המיזבלה, היו כמה חוליות של מחבלים שניסו לבצע פעולות הסחה סטייל התאבדות, כדי לאפשר לכוח שלהם לתקוף אותנו מהגבעה. בתחילה ניסו למשוך את תשומת ליבנו עם אופנוע שעבר במהירות את המסלולים, ואחרי זה באו עם כלי רכב אחרים, בכולם עם נק"ל ומקלעים כבדים.

כשההסחה לא עזרה להם, הם חיכו ללילה ואז ניסו לדפוק אותנו עם חוליות 'אר.פי.גי.' מי שאומר שהמחבלים לא לחמו, איננו יודע מה הוא סח. הם התבצרו היטב ולחמו קשה. הגענו אף לרגעים קשים ביותר איתם, זו האמת."

"למחרת הפעולה השאירו אותנו להחזיק את הקו ב'פיתות' (מוצבים דמויי פיתות), שהוקמו בלילה. לקראת אחרי-הצהריים החלו לירות טילי 'סאגר'. טנק אחד שהיה איתנו נפגע. אחרי-הצהריים התחיל פתאום טיווח מדוייק על הפיתות. בדיעבד התברר שהיתה זו סוללה מוגנת של הסורים. יש אומרים שהיא ירתה מרכז מאתאן.

"מה שתיסכל אותנו היתה הרגשת חוסר האונים. אני אמרתי את זאת גם למשפחות השכולות. אם היינו הולכים אל הבתים היינו סופגים נפגעים, היו לנו קורבנות. אני בטוח בזה, אבל לא היה מצב של חוסר אונים. כי אנחנו סומכים מאד על כושר הלחימה שלנו וסומכים מאד אחד על השני.

"אבל כאן היה מצב שבו אתה ניצב עם מכשיר הקשר. היו גילויי גבורה של טיפול בפצועים. כמו בועז שמואל למשל, שתוך כדי ההפגזה רץ לטפל בפצועים. בועז ואני רצנו מהמוצב שלנו לתולי (גבירצמן ז"ל), המ"פ של השיריון, כדי לעזור לו. מצאנו אותו על הטנק. ראיתי בפירוש שהבן-אדם הזה גמור. אמרתי: 'בועז, בוא'. אבל הוא לא הסכים לוותר. הוא ניסה להציל את חייו. אחריכך חזר למוצב שלנו וקיבל פגיעה מפגז ונהרג.

"האש הזו, האש הארטילרית המדוייקת התחילה בשעה 4.30 ונמשכה למעלה משעה. בדבר כזה לא נתקלנו בכל המלחמה. זה היה טיווח מדוייק ומסודר ולא יכולנו לעשות שום דבר. היה לנו טנק, אבל לא היה על מה לירות, כי הירי לא עזר כמעט."

גם בימים הבאים לא שקטה הגיזרה, והיו תקריות לא מעטות של חילופי אש ארטילרית ושל ירי צלפים.

ביום חמישי, 2 בספטמבר, נפרדה חטיבת גולני מגיזרת ביירות, במיסדר צבאי שערכו כוחות החטיבה בשטח נמל התעופה הבינלאומי של העיר. במשך ימים מספר עסקה החטיבה בהתארגנות (לראשונה מאז פרוץ הקרבות ב-6 ביוני), ואז נקראה למלא משימות חדשות בלבנון.

חיילי גולני במחסה מירי צלפים

על רקע מערב ביירות, נוהרים מיריות הצלפים, מתקדמים חיילי גולני לעבר אחת העמדות

מפקדיו

הרמטכ"ל, רבי-אלוף רפאל איתן, בשיחה עם חיילי החטיבה באחד המוצבים הקידמיים, ליד נמל התעופה של ביירות: "ברצוני לשבח את לחימתכם. אתם ממשיכים מסורת מפוארת של חטיבת חי"ר מעולה. אין חיילי חי"ר כמוכם בעולם, והאמינו לי - את החילות בעולם המערבי אני מכיר."

אלוף פיקוד הצפון, אלוף אמיר דרורי, במיסדר הפרידה של החטיבה בנמל התעופה של ביירות: "אי-אפשר היה להשיג את יעדי מלחמת 'שלוש הגליל' ללא הקורבנות של גולני. בכל פעם שהיינו זקוקים לחיילים מעולים לביצוע משימה קשה - פנינו לחטיבה, והיא לא הכזיבה. אתם בהחלט ראויים לקודמיכם. הוכחתם פעם נוספת שאין כמו גולני."

מפקד החטיבה, אלוף משנה ארונון, בראיון ל"במחנה": "אין לי מלים לתאר את חיילי גולני. הם צעירים בגיל, אך מבוגרים בנפשם. לא עשינו הכנות מיוחדות למלחמה, אבל הם קיבלו אותה בצורה בוגרת וידעו לדחוק את השכול והכאב על אובדן חברים בזמן הקרב ולהמשיך קדימה. הם ידעו להסתער תוך הדחקת הפחד. בשוך הקרבות הם התגלו במלוא אנושיותם כאשר ניצלו את מרבית זמן החופשות הקצרות לביקור חבריהם הפצועים והמשפחות השכולות. יחידה צבאית נבחנת במבחן המלחמה, ובכל המבחנים בעבר וגם במלחמה זו עמדה החטיבה בצורה טובה מאוד. 'יוצאת מן הכלל' - את זאת אני מרשה לאחרים להגיד."

דבר הנח"ט

לוחמי גולני,
יש האומרים שבמלחמת "שלום הגליל" נתגלתה חטיבת גולני במיטבה.
מחמאות הורעפו על ראשיכם מכל עבר ובכתבות הרבות שפורסמו באמצעי
התקשורת, סופר בהרחבה על תרומתה הנכבדה של החטיבה במלחמה זו.
לי, כמפקד החטיבה, לא היו הפתעות במלחמה. אישית לא חשתי לרגע
כאשר הוטלנו לשדה המערכה כדי לבצע ולהשלים משימות קשות. אני
מכיר את החטיבה, ויותר מזה – אני מכיר אתכם וידע מהי יכולתכם.
במרוצת שלושת השבועות בהם נלחמנו מילאתם אתר כל הציפיות ולא
איכזבתם. את המחמאות – שאתם ראויים להן – קיבלתם כבר משר
הבטחון, מהרמטכ"ל, מאלוף הפיקוד ומקצינים בכירים אחרים בצה"ל.
ואילו אני, כמפקדכם, אוכל להביע את הערכתי העמוקה לכם רק במלה
אחת: תודה.

חוברת זו מתארת את אשר עבר על החטיבה בתקופת המלחמה, והיא
מזכרת נאותה למשפחת הלוחמים של גולני. השתדלנו לכלול בתוכה את כל
האירועים, אף שבמסגרת זו קצרה היריעה מלהכיל.

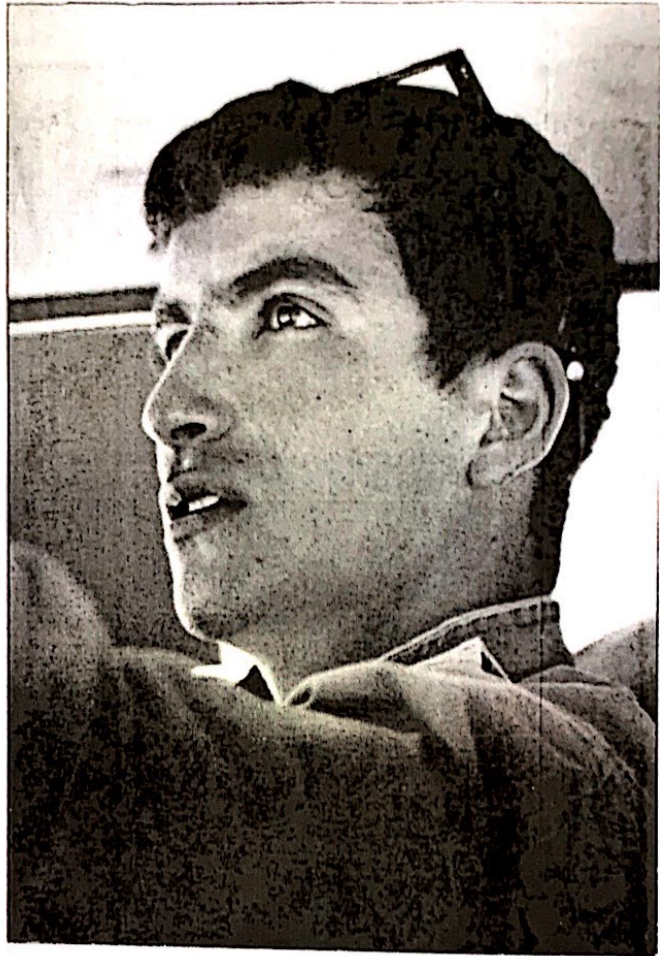
עשינו את שהוטל עלינו במלחמה, אך בנתיב הקרבות הותרנו קורבנות
רבים. 46 חברים לנשק נפלו במערכה בלבנון. רבים רבים נפצעו, וחלקם
מאושפזים עדיין בבתי החולים. אנו מרכינים ראש לזכר הנופלים ומשגרים
איחולי רפואה שלמה לפצועים.
גולני היתה ונותרה משפחה מלוכדת, אשר לעולם לא תשכח את אלה
שאינם. יהי זכרם ברוך.

אל"מ ארוין
מפקד החטיבה

מפת הקרב במלחמת שלום הגליל

יהי זכרו ברוך

ת.נ.צ.ב.ה.

סמ"ר נדב ליליאור

בנם של רות וזרובבל
אח לנעמי, אייל ויוחי

נולד בקרית טבעון ביי"ט באדר תשכ"א · 7.3.61
נפל בחלדה בלבנון ביי"ט בסיון תשמ"ב · 10.6.82

...אך נצבא את כולם
את יפה הבלאית והתאאר
כי רעות שבבאת, לעולם
לא תתן את לבןא לשכוח.
אהבה מקודמת בדם
את תשובי בנינו לפרוח.

חיים גרי.

כותבים לזכרו

ילד היח לי בן 21

שחור תלתלים ונבון

ציפיות שנתגשמו תקוות שהתמלאו

ידי בתוך ידו פוסעים לאט במעלה המשעול...

את נוכחותו נצרתי כבוהק אור עליון

ולא ידעתי כי קצר זמן הפיקדון

כשלפתע פתאום היכה החידלון...

נדב איננו. הוא ישנו. הוא עומד מולי, המקטרת בפיו וחיוך שובב עיניו.

הוא נמצא בכל מקום, בכל פינה, פוסע בצעדי ומרחף מעלי.

הוא זורם בדמי ושוכן במחשבותי. אחרת איך אפשר! איך אפשר ללא

עזרתו להשליט סדר במהומה, למצוא את הדרך הנכונה ולהתמודד עם

התהום הפעורה. מי יענה על השאלה, איך ולמה?

ונדמה לפעמים

כי עומד הזמן מלכת

למען לא יפריד בינינו

ורק דבר נוסף אל דבר

ונרקמת לאט רקמת חיי

וחוטי נשמתך – הזהב, הסיגים –

שזורים בה להפליא.

האין מוחש וברור, רק היש סתמי מרוחק ומטושטש.

האם מראש נקצבו מספר שנותיו? ואולי לכן ידע למצות את החוויות

שנקרו בדרכו עד תומן.

שובב את הילדה שאהב בגן היכה, ומהאב ברח באימה.

אל תכה! אבל איננו יכול, אני נדב השובב. את אחותו הוא נשק, לא, לא

הוא, הגמד. היה ברור לו שאדם בא לעולם עם שמו. והשם מחייב,

מכתיב זהות. עם השם יוחאי (שם אחיו) היה יכול להיות ילד טוב.

בכיתה ה' נבוך מהערצת הבנות וכשביקשו לבוא לבקר היה מוטרד. אך

נמצאה לו עצה: על העצים עלה, מלכודות מים הכין, ישב והמתין.

משלא באו ירד באנחת רווחה. מספר שנים קודם לכן עוד נהג לרדת

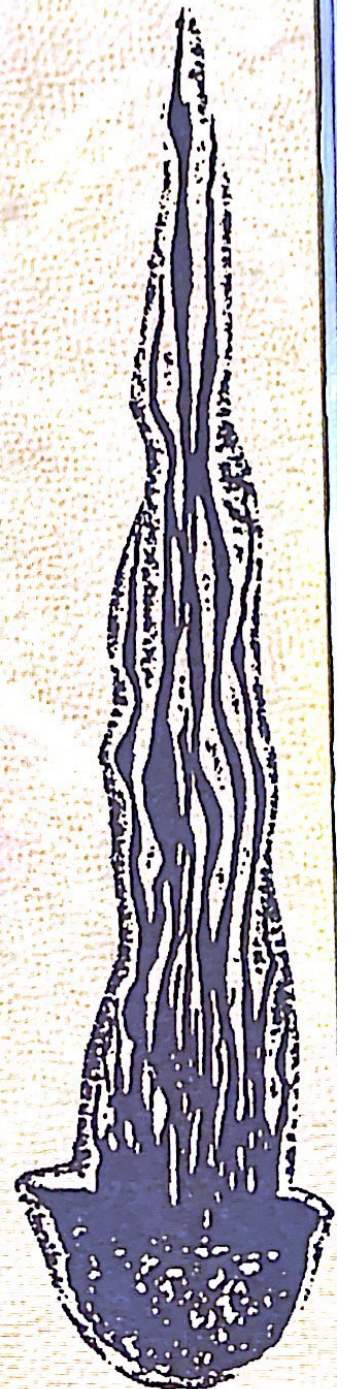
בצניחה בעזרת מטרייה (ללא בד הכיסוי, כמובן). מה יש! הוא יהיה חבלן

מוצנת. נשים מאופרות, צבועות שער לא אהב. "אמא, אילו היה לך שפס

היית יכולה להיות גבר". הוכחה ניצחת לכך שהרגשת העליונות הגברית

טבועה מלידה.

משקר התרחק, ממעשי קונדס לא. כל הסובבים אותו נדהמו כשנתתי

כינור בידו בגיל חמש, אמא יחודייה, נדו בסלחנות, מנסה לגדל ישה חפץ חדש. לא, רק רצייתי לעשותו אדם מאושר, לאפשר לו ליהנות מעוד ממד בחיים...

מזל דגים שאהב חיות בעיקר כלבים ולאכול דגים. למראה המחבת במטבח חעיר בפליאה: "מה, הדגים האלה לא "בני-אדמים"? אבל על שפת הכינרת לאחר שדג אותם, אבנר הוריד מהחכה וניר ניקה, אכל אותם בהנאה.

הוא אהב לעג ולקרוא. את בית-הספר לא כל-כך. משביקש יום מנוחה נעניתי בשמחה ובלי הרגשת אשמה. אהבתי את נוכחותו בבית. העבר טמון בהווה ומשליך את עצמו לעתיד. עם התרמיל על שכמו ובנינו אנו בוחרים ומפלסים את הנתיב כל יום מחדש. האם העתיד מקופל כבר בעבר, בהווה! האם אנו מרגישים את שעתיד לבוא ועדיין לא יודעים! כשקיבל רישיון נהיגה נסע עם האוטו לבית-הספר. נוהג שעדיין לא היה מקובל בקריה ועורר ביקורת מצד מספר הורים. רק לאחר-מכן גילו חבריו את אוזני שאמנם יצא לבית-הספר אך הגיע לכינרת. שלישייה עליזה, את ספריהם הטמינו בתא המטען שלפני חכות ויצאו לבלות. כינרת יש רק אחת ולמען לא תופרע שלוותם נהגו לתלות שלט – "שטח פרטי – הכניסה אסורה".

הוא אהב את הבדידות ואת החברות.

אהב להאזין למוסיקה ולטייל. ממתני דרך נורית גלרון ועד לסטפן גרפלי ורביעיית הקאנטרי של קרוסבי, סטילס, נאש ויאנג. רב-גוונים היה וידע לחבוק עולם ומלואו. מנופיו המוריקים של הגליל, שמח לכל ציץ ופרח מלטף בעיניו ומריח. ליד התל העתיק האוצר בקרבו סודות קדומים על ממלכות ומלחמות ליד חצור ראש כל ממלכות התכנס המחנה. בין טורים של אוהלים וגושים של פלדה רעש ומהומה, כאן מוקמת מכונת המלחמה. לרגלי הר נפתלי, בשולי העמק הפורה, קשה להתעלם מהאביב המתגלה. אך בין פקודה ומשימה נמצא גם הזמן להתחמק מעיני הממונים ולחמש מטמונים.

מצוידים במשקפות נוטלים גיל ונדב פסק זמן, מחפשים פרחים ועוקבים אחר ציפרים. כעבור שבוע, טרם זמן ההתייצבות הכין לנו הפתעה. עצרתי את הרכב בשולי הכביש, פילסנו דרך בין קוצים וקפצנו מעל לגדר. אחרי שצנחנו לתוך נחל חצור ועלינו בשביל התלול ראינו אותם. קבוצות קבוצות של איריס חדור, נהדרים ביופיים ונדב קורן, הוא גילה את אחד מפלאי הטבע ושיתף אותנו בתגליתו.

זה היה באביב. תאביב האחרון בחייו.

באביב הנא פרחו האיריסים על קברו.

כשנזדמן לו יום חופשי טייל בנחל עמוד. בפיתוליו פגש את שרידי העבר הדוממים בין המים הזורמים. עדויות לתברות שפרחה וקפאה בתוך הזרימה האינסופית הממשיכה בשלה. יותר מכל אהב את צפת. הבתים הקטנים, הסמטאות הצרות. אחת מארבע ערי הקודש של ארץ-ישראל.

האם הבחין בערוב הקודש והחול הנודף מהם, האם גילו לו האכנים את תורת הנסתר, סיפרו לו את תולדות הפרעות ומכות הטבע שספג היישוב? או אולי בשוטטו בין הסמטאות נתגלו לו שלושים ושתיים אבני היסוד מהם מורכב היקום, בתוכם ודרכם מתגלים כוחות הבריאה, דרכי החכמה האלוהית. לעשר ספירות העולם, עשר ספירות המכילות את האור האלוהי, כל אחת בדרגה שונה לפי יכולת קיבולה, מהתחתונה ועד העליונה שממנה מאצילה האלוהות על כל השאר.

בראשית היתה ספירה אחת ובה נשמה גדולה, נשמת האדם האינסופי. אך זו יכלה להכיל את האור האלוהי, חטאה, ונתבשרה לאלפי ריבוא נשמות המוטלות ברחבי תבל. כחלקיו של גוף האדם כן חלקי הנשמות, יש שנתגלו בעשב השדה, בעצי היער, בחיות או בבני-האדם. ומעשה באר"י הקדוש שעבר ליד עצי זית עתיקים, חלולים, שמע את אורשת העלים והבחין בנשמות החוטאות המבקשות להיגאל מייסוריהן ולחזור למקורן. בזכות תפילותיו של הקדוש נגאלו הנשמות.

ונשמתו של נדב טהורה מצאה לה את תיקונה כבר אחרי 21 שנה. כשעיתותיו היו בידו נהג לרדת דרומה, לנגב לסיני – למדבר הצחיח. שם אפשר לעמוד פנים מול פנים עם מלוא הוד התפארת של מעשה בראשית. המים נקוו מתחת לשמים ונוצרה היבשה, עדיין היולית, קשוחה במערומיה ודוממת.

הזמן כאילו קפא על עומדו בצוהרי היום השלישי לפני מאות מיליוני שנים. ורק אותם צמחים שלמדו את סוד ההישרדות בתנאים עוינים, והחיות שבדרך פלא הצליחו להסתגל מעידים שגם כאן החיים זורמים ומשתנים.

כאן פוגש נדב את בן המדבר אחר-כך יספר שעות על חזיונותי כאחד שחזר מחלל אחר מממד זמן שונה שהתאים לו והיטיב עמו.

והיו טיולים בואדי עם אורנה ודובציק הכלב עם מקטרת בפה ויתף –

ייתה מחליט פתאום, אנחנו בדרך דובציק בראש ואנחנו אחריו. אני מושכת לחורשת האקליפטוסים. נדב מצביע לעבר הגבעה ממול, שם מתחת לאלון גרה מושבה של צבים קטנים.

את כל חימושיה משה רבנו היה אוסף בידיים רועדות ושם על חולצתי
כשהיו עפות היינו מביעים משאלות. היינו מתחרים מי ומצא את המקל
המפתה ביותר עבור דובציק המבולבל מההיצע. בפרחוס היה מביט,
מריח ותמיד מראה כמגלה סוד את חדותו עלי האלון המשוננים ואני
מתפעלת בהפתעה. ליד האלון השומם מצבים הוא מסביר כי חלכו
לסעודת הצוהריים ועובר לדבר על חרגולים..."

הוא אהב את החורף

אהב את הגשם

אהב לשבת בבית ליד האח הנוער

וגם לצאת לבלות עם אחותו וחבר.

הוא עקב בעיניו איך אייל גדל

והופך לאחר.

מהיכן זה הגיע לכאן תמה

משהבחין בשקדנותו הרבה,

בכיסו תמיד החזיק פנקס קטן, כתום. ובו רשימות שונות ומשונות.

בעשרה ביוני נרשם בו מכתב שלא נשלח:

"מראות חדשים ונופים משגעים, ברדיו יש עכשיו "על הדבש ועל העוקץ,

על המר וחמתוק..." הכל בסדר, רק קצת מוזר ולא טבעי..."

פריט נוסף מהכיס:

ערב סגור / יונתן גפן

הפרת הקטן והסגור עכשיו הוא עץ עבות

ומה שהבאנו לו מים נותן לנו צל

מה שנתנו ומה שלקחנו

כמה גדלנו

הביתה עליסה אבקת קסמים הערב יפור

ושוב נהיה קטנים ושוב גדולים

ומהיכן באנו ולאן נשוב

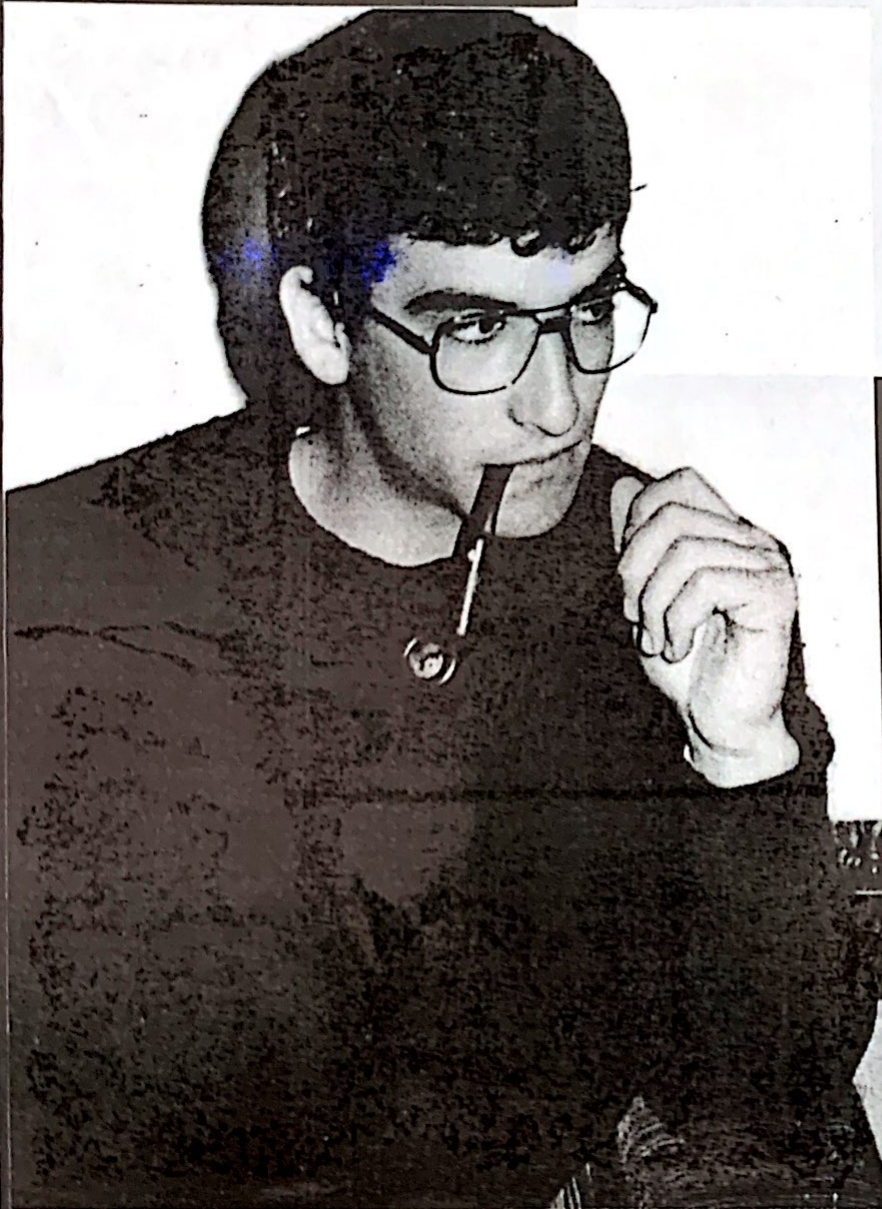
לא חשוב

עצוב מחוז חפצנו אבל יפה הדרך

חתול יכול להסתכל במלך

אמרה עליסה

וכל מה שאהבנו לא נוכל

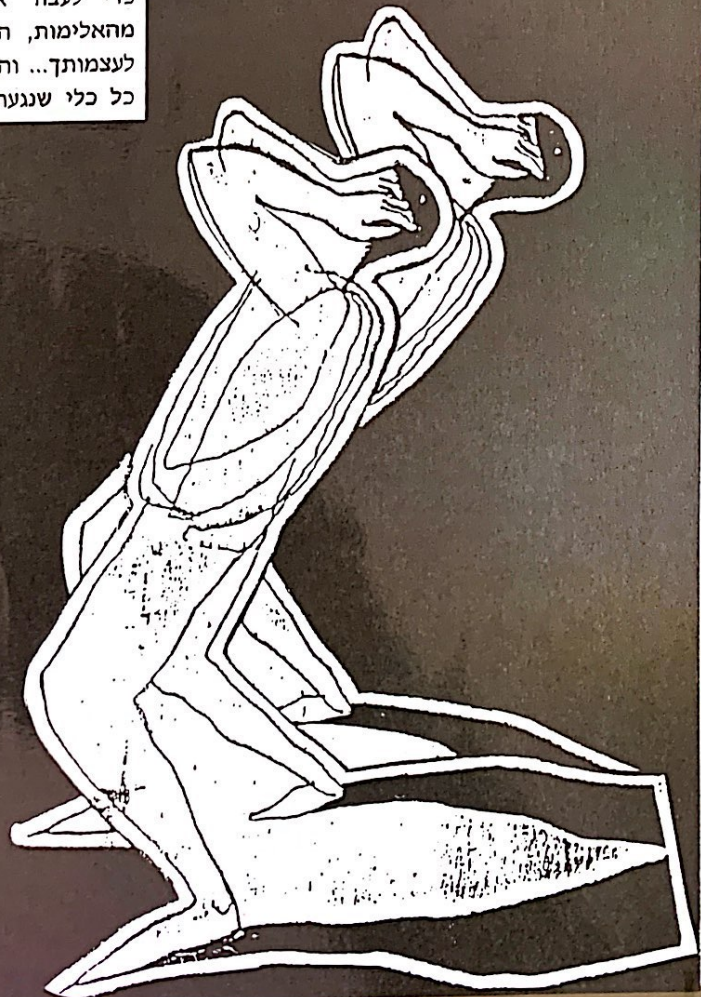
הפרח הקטן והסגור עכשיו הוא עץ עבות
ומה שנתנו לו מים נותן לנו צל.

יחד עם שיר של נתן יונתן מתוך חוברת שיצאה לזכרו של ליאור.

כמגיעים של שכבות
חצבנו בדרך
וגופך רטט אל גופי
ועכשו, באבן חצבתי
אליך
ודומם
ושותת
קברך.
יעל

נדב

היה לי קל יותר לצייר אותך, ולהשאיר את חזותך וחיצוניותך, כפי שהיא
ניבטת מהזיכרונות, מאשר לכתוב – ולהשתומם פעם נוספת עם
פנימיותך עם סודותיך... ועם הרב-גוניות התמימה כל-כך שלך... פנימה!!!
עם הזיכרונות... כן אני כבר בן 24 ואתה עדיין בן 21; כשמנסה לצייר
לעצמי בראש ולפרש את המבט הממזרי הזה, החוקר, החודר, הנערי מצד
אחד ונבון ומבוגר כל-כך מצד שני, נתקל במבוכה... אולי הזמן ואולי
הילדות שלנו שכבר נעלמה מעבר לכל-כך הרבה שכבות של יום יום של
צבא של מלחמה... ותקופת הלימודים, כן כמובן, תקופת הלימודים
העליזה, שבה שיטית בכולם, כשאתה יודע להוריד את כיסוי המרובעות
(הטוב והמהימן כל-כך) ולצחוק, לבלות ולהשתתף בחריצות "אופיינית"
תקופת הצבא עם פגישות הלא ממצות בינינו, עם ההתפרקות הטובה הזו
מהמתחים בתוך בילויים אסורים, עם העצב, והרעם, הגעגועים ומעמים
הסיפוק... והניסיונות... המין היפה שנפתחת לקראתו בעניין, המין היפה
שלא שבע אותך, סיפורים מהיחידה, תהיות, התלבטויות שכמו חיית רק
כדי לעבור אותם כבר, לגמור אותם מהר ולשוב הביתה. רחוק
מהאלימות, היריות, הגסות הלא מתפרשת הזו, שהיתה כל-כך רעה
לעצמותך... והמוסיקה! התכניות לסקסופון, המפוחית, הכינור, הפסנתר,
כל כלי שנגעת בו כאילו התחכך בכך בהנאה, כאילו מצא איתך שפה

משותפת ושמח לשרת אותך, לבטא את נשימתך דרכו...
כן, אני כבר בן 24. לא הכל מתגשם, והחלומות מתכווצים. הוורוד די
מטושטש והרקיע לא תמיד כחול כמו בקיץ 79. אך אתה עדיין בן 21
והכל קפא אצלך כמו בזיכרון כמו בחלומות ההם של י"ב, כמו כמשחק
כדור-יד שלא התקיים ולא נדע מי היה בו הטוב...
וברור לי כעת עוד יותר שיותר קל היה לצייר ורק לשבת מול הציור
ולהסתכל, ולהיסחף איתך ולחלום לכל המקומות שרצית להיות ולהגיע,
ולצחוק עד קצוות הרקיע ולהתגלגל ולהשתולל...
ולהתפלל שהכל שם אצלך בסדר ולא עצוב מדי ולא שומם ושיום אחד
מעבר לבינה ולזמן הפועם נביט שוב וננסה לפרש את המבט הזה
החודר... החולם... הנבון... עד שנצליח.

אבנר

נדב נפל בקרב במבואות בירות.
כדורו הבודד של צלף הכריע אותו.
כך. נקי - כמעט ישן נשאר נדב ליד נגמ"ש הפינני.
על אלונקה. משולש מכסה את פניו. מאחור - לראשונה בחייו.
כך נפרדנו.
נפגשנו לראשונה ביחידה.
נדב - אז חייל בצוות של אוריה ז"ל.
אני - אז מש"ק סיור, הצטרפתי אליהם בסדרות הניווט.
הקשר היה רופף. בינינו כרגיל בין סגל לחיילים.
לי זכור נדב מאותה תקופה בזכות המקטרת בפה, והטרמפים של אמא
מטבעון ליחידה.
הפגישה היתה בגדוד (נדב העדיף ללכת לגדוד על פני הליכה לקורס
קצינים). נדב - סמל ותיק במחלקת סיור. אני - מ"מ חדש, נבדק,
מפגש ראשון עם גולני ממש.
היום, במבט לאחור אני סבור שמה שתיכף מצא חן בעיני אצל נדב היה
השתלבותו בהווי הגדוד, באווירה השונה כל-כך מהיחידה. ביכולת שלו
להתחבר ולהתחבב על הרובאים. אהבתי את גישתו לאנשים, את הקשר
שרקם עם כולם. היחסים בינינו היו קרובים ביותר, מעבר למ"מ וסמל.
ראיתי בנדב דוגמה לכך שאפשר לעזוב את היחידה ובכל זאת לבנות
מסלול מעניין וחשוב בגדוד, למרות משבר העזיבה המלווה רבים אחרים.
לא ניסיונות לחפש חיים קלים במקומות אחרים בצבא (דבר שאפיק
רבים שעזבו את היחידה), אלא הליכה לגדוד, אחריות ועבודה קשה.

שירותו של נדב בגדוד היה סיפור הצלחה.
ל, כמ"מ חדש בגדוד היה נדב נכס ממש. הדוגמה האישית, החריצות,
העבודה המתמדת עם החיילים, כל אלה היו לגבי מודל להתפעלות. נדב
היה שעות של קריאת ספרים, מול נהיגה מטורפת בגייפים, איש מוסיקה
ורוח - מול חיילות ושדאות מעולה.
בקרב האחרון הובלנו את הגדוד. למשימה זאת התאמנו רבות, ונדב היה
גא בכך שאנחנו פלוגה מובילה בגדוד.
נדב נפל בראש המחלקה, שהובילה את הגדוד, במבואות בירות, ראשון
בין אנשיו, לוחמי החטיבה.

גיל

יוני, 1982
בוסיין
גרה"ה

שמעון...

והיה החזק שבהם
חבר צמיק, זעזעו הלה
נצה-נצה -- מאורעות חולמים בשלוות
אלמית - העיילית הולכת לסירות.

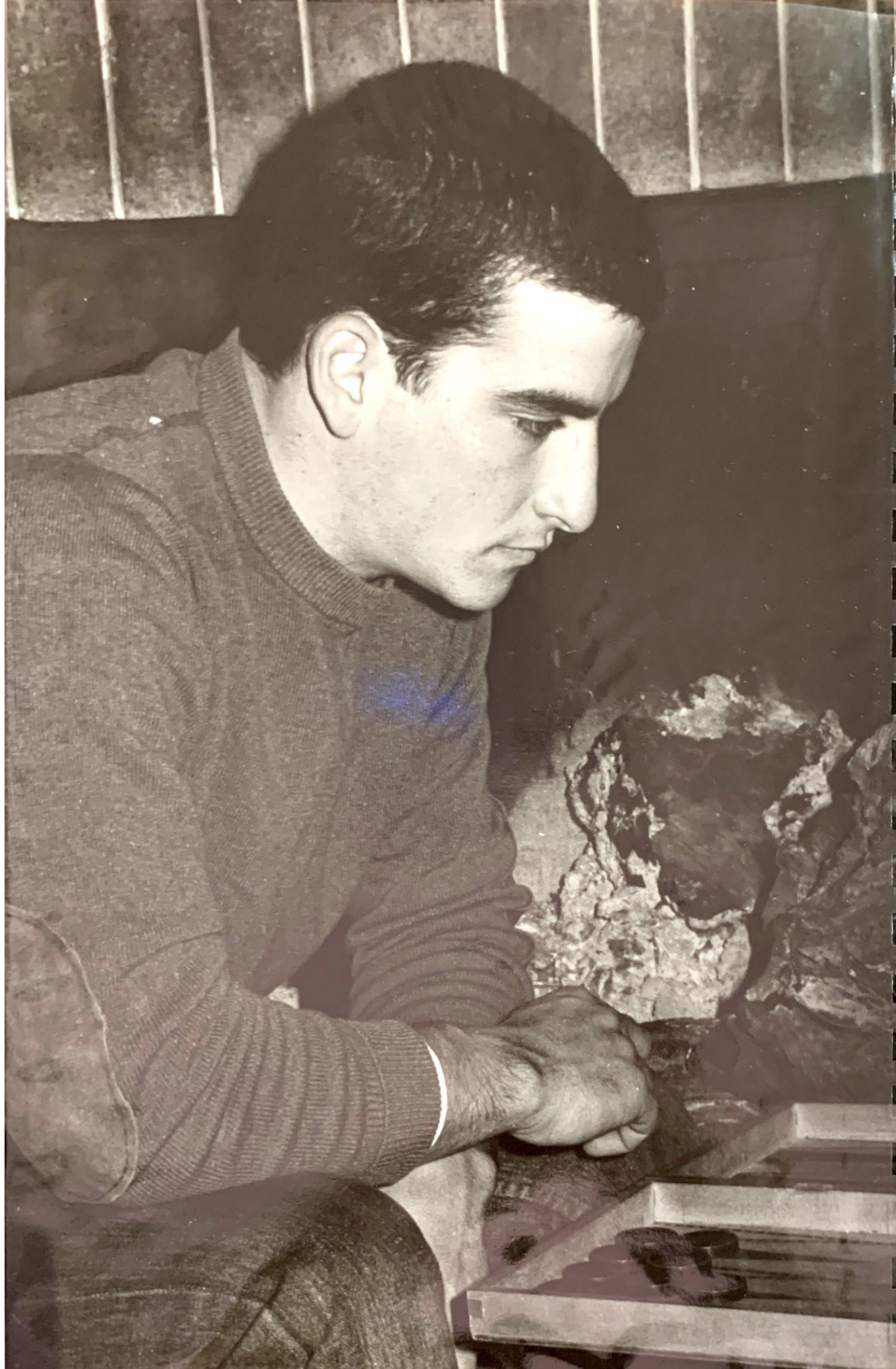
יושבים חזק עם בטן מתהרסות
טלפון אחרי - צביטה עזה נצוקות.

ואגז עיבום חולמים
הרהורים בסטף נלסכה.

פמותו של נצה - למיטה זכרון מתעצבת זקנה
חזק צמד - ישינה הטבה - העאה - הינה.

ח"ק נסוק וסירות
נצה - ישינה - אלהית.

שאלות, אבושי, חזקי, אורד / גור.

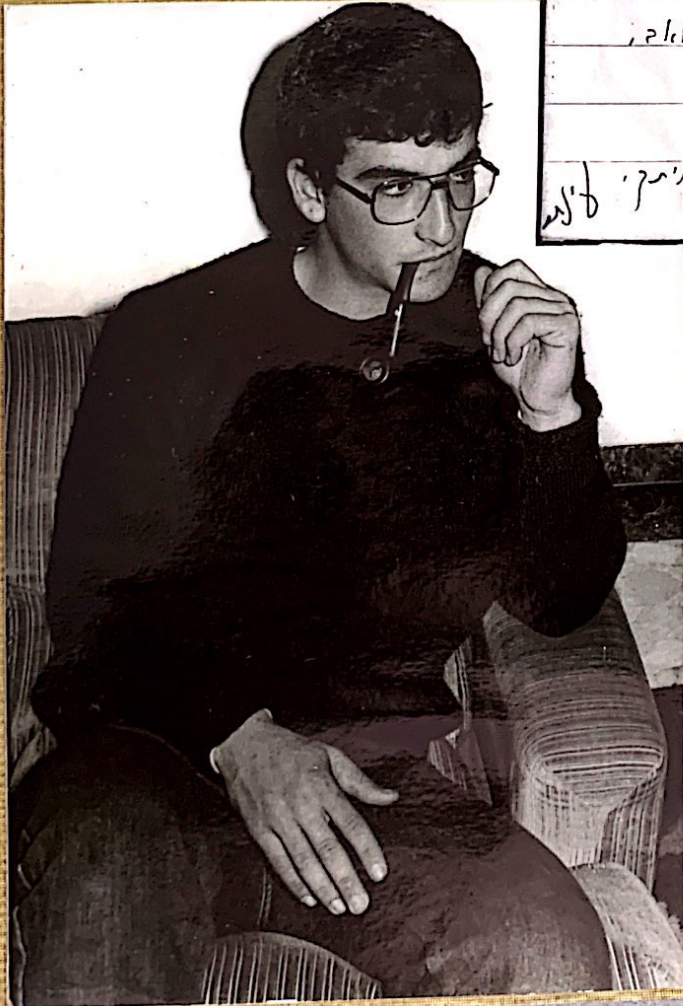
14.6.82

אייזיק יקר,

למתי בחיילי...
... והדברים כל-כך גדולים ורחבים ורשעים
למינות.

היה איש.
לואם שאם של מחלבות, נש לוח קטילי.
היה איש... ויגורו.
נלה זה "יגורו"? עמך הארץ?
לזמנו מה? רשעים, אלהי-לבוני,
לחתי יבואים לשרת.

לא הכנת את נדב. רך להסיבותי שקר,
אפס מולגה ארץ היבבה,
בוצע אלונים ארץ, להילוג אימך,
והמילים, יצירות מלכני, כיקור, לוח קור,
לא מסבירות, לא מספקות.
אורה אלוק,
בואבה אימך,
בלבואים ביחוד, לא פחור בואב,
אם אולף יורג קק,
היה באב, הכי אימך, ללוא

משפחת ליליאור היקרה.

האם למילים תנחומים? כיצד מילה תוכל לבטא תוגה כבדה על אבדן חיים?
חיים מיוחדים ויחודיים שכאלה שנקטפו בראשית פריחתם והקרנתם - ולפתע
פתאום.

נדב. בנכם נדב היה מעבר למילה, אולי מנגינה הייתה מבטאה טוב יותר
ובהיר יותר את עצמת תחושתו, תחושת החיים והאבדן. אולי המנגינה, כחלק
מהשכול הייתה מוסיפה חיות? אולי. המנגינה התאימה לו לאדם - לחייל -
לבינכם. כל כך התאימה לו עד בלי די. אם בזמירת המפוחית ונגינתה, אם
בחליל או בדלפק האצבע - היה נדב משורר שכזה, חייל ומפקד שמורכבותו
כל היה בה.

משפחה יקרה, המילים לא נכתבות מרצון עקב יכולת הבעתן המוגבלת.
היה בן לכם - לתפארת. זאת עליכם לדעת, חייל עם מנגינה - איפה ישנם
כאלה? נדב - כזה הוא.

דמות נערצת וראויה לחיקוי, שקטה ושלווה המקרינה בטחון לסביבתה והבטוחה
בעצמה.

היה סייר וטייל לדוגמא. חיפש את היופי והשלמות בכל הזדמנות שניקרה
לה ובעצמו התחבש עד בלי די - בתהיה בצידקת הדרך הפרטית והלאומית.
נדב רצה להיות אזרח יותר מחייל אך ידע והאמין כי עליו להיות חייל
מפקד מושלמים בדרכם ואכן כזה היה. לכאורה, קיים ניגוד עצום בין יופי
הנפש האנושית לבין ה-"חייל". אצל נדב לא הייתה קיימת כל סתירה בין
השניים.

ועוד יותר מכך יפי הנפש הקרינה על ה-חייל שבו בכל עצמתה והפכהו בכך
למיוחד במינו.

למבצע "שלום הגליל" יצא באמונה ובדבקות בצדקת הדרך ובנחישות החלטה
רבה. הצטיין בכל מסלול הקרבות, הוביל הגדוד, ניווט הכח והיה הראשון
במגע עם האויב - בבטחון ובשלווה וכאמור באמונה רבה.
נדב נפל בפרברי ביירות (ביום ה' - 10.6.82 לערך בשעה 14.30) -
ראשון היה כהרגלו.

נפל ולא קם עוד. נפגע מירי צלף סורי ולא בקרב זה אילו נערך, ידו של נדב
הייתה לבטח על העליונה.

שוב, אין מילים לשכול הנורא, אך אילו נדע אנו, כלנו, להיות אפילו קצת -
"נדב שכזה", רק קצת, נדע גם להאמין בצידקת דרכיו במדינה הזאת,
בנעם הליכותינו בחברת האדם ובן פיי החיים ומהותם.

שלכם בכאב -

שפיגל ברוך סא"ל

מפקד היחידה.

אפקה ת"א 14.682

שנים רבות עברו מאז ראיתי את נדב. אך זכר הימים בהם גרנו בסבעון צף ועלה בכאב. זכרתי את "נדב היפה" שרותי בתי וידידתה רדפו אחריו בחוצות סבעון להצהיר באזניו על אהבתן.
כמה פעמים ניסיתי להסביר לרותי, בתי בת ה-10, שאין זו התנהגות הולמת ושנדב נבוך מהתנהגות זו. קסמיו של נדב גברו על כל הסברי.
לא ראיתי את נדב מאז אך אני יכולה לתאר לעצמי איזה עלם חמודות הוא הפך להיות. מה רב הצער שהמפגש הנוסף עם נדב היה מעל דפי העתון.

אתכם בכאבכם הכבד,

ריסה גור.

מישהו, מישהו דואג
דואג לי שם פאצלה
בא והדליק כמה כוכבים
והט נופלים אחד אחד.
אנו סובבים בשתי דרכים שונות.
יום ולינה לאורכת
ציונים ורצפים ומחכים לאות
בנתיבי אבק ולמן.

אנו נפגש בסוף דרכים ושאלות
נפגש בתום ימים רבים
בתום הרבה לילות
אני יודעת שאתה קרה צכשיו
אביה חלף, קיץ נאסף
והבט שם.